

Sygn. akt VII U 913/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant prot. sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2016 roku w Lublinie

sprawy A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 20 marca 2015 roku numer: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że A. M. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 15 października 2014 roku.

Sygn. akt VII U 913/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 marca 2015 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442 ze zm.) stwierdził, że A. M. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowy i wypadkowemu od dnia 15 października 2014 roku oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 15 października 2014 roku. (decyzja – akta rentowe)

W odwołaniu pełnomocnik A. M. zaskarżył wskazaną decyzję w całości, zarzucając rozstrzygnięciu sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na błędnym przyjęciu, iż ubezpieczona nie prowadziła faktycznie działalności gospodarczej oraz naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie konstrukcji rozstrzygnięcia w zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu pełnomocnik wskazał, że skarżącą prowadziła działalność gospodarczą. (odwołanie – k. 2 – 16 akt sądowych)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie – k. 19 – 20 a.s.)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

A. M. w oparciu o umowy zlecenie świadczyła pracę jako kurier na rzecz przewoźnika J. H., prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) – (...) świadczącego z kolei usługi w tym zakresie na rzecz (...) (P.) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Praca była świadczona od października 2013 roku do czerwca 2014 roku. W tym miesiącu w związku z pozytywną oceną pracy skarżącej T. M., kierownik transportu kurierskiego w (...), złożył jej propozycję nawiązania współpracy z tym podmiotem. Przyjętą przez (...) praktyką jest zawieranie umów o świadczenie usług przewozowych z przewoźnikami prowadzącymi pozarolniczą działalność w tym zakresie, którzy mogą z kolei jej realizować przez podwykonawców w oparciu o dowolnie przyjęte formy prawem przewidziane. Skarżąca dostała 2, 3 miesiące czasu do namysłu. W tym czasie była na utrzymaniu rodziców a następnie pracowała jako kelnerka. We wrześniu 2014 roku podjęła decyzję o rozpoczęciu współpracy i zgłosiła się do T. M., która poradził jej wstrzymanie się z rejestracją działalności. Następnie skontaktował się z ubezpieczoną na początku października i poinformował o możliwości rozpoczęcia współpracy.

W związku z tym od dnia 15 października 2014 roku ubezpieczona figuruje w Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność pod firmą (...), której przedmiotem jest pozostała działalność pocztowa i kurierska. Jako miejsce wykonywania działalności został wskazany lokal przy ul. (...) w L.. Z tytułu prowadzenia wskazanej pozarolniczej działalności gospodarczej ubezpieczona dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego na druku ZUS ZUA od dnia 15 października 2014 roku oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego również od dnia 15 października 2014 roku z kodem tytułu ubezpieczenia (...), tj. jako osoba prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, wskazując w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA za październik 2014 roku podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 5.135,65 złotych, za listopad i grudzień 2014 roku oraz styczeń 2015 roku w wysokości po 9.365,00 złotych oraz za luty 2015 roku w wysokości 334,46 złotych. Składki na ubezpieczenia społeczne skarżąca opłacała z wynagrodzenia otrzymywanego od (...) (P.) Sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz z własnych oszczędności, a gdy środki z tych źródeł nie były wystarczające na pokrycie tych należności ubezpieczona korzystała z pomocy finansowej rodziców.

Prowadzenie obsługi w zakresie rachunkowo – księgowym skarżąca powierzyła w ramach zawartej umowy o świadczenie usług (...) Sp. z o.o. Biuro (...) z siedzibą w L..

W dniu 3 listopada 2014 roku ubezpieczona zawarła z (...) umowę o świadczeniu usług przewozowych za wynagrodzeniem i na zasadach określonych w załącznikach do umowy. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. W oparciu o (...) umowy strony dokonywały rozliczeń w formie kompensat, w związku z czym płatności dokonywane na rachunek bankowy skarżącej były odpowiednio pomniejszane o istniejące wobec (...) zobowiązania z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia. Z tego wynikały różnice między wysokością kwot określonych na fakturach wystawianych przez (...) a kwot przelanych na rachunek skarżącej jako wynagrodzenia za wykonane usługi, odpowiadające wartości kompensat na fakturach wymienionych. Dodatkowo w dniu 3 listopada 2014 roku strony umowy zawarły porozumienie w przedmiocie upoważnienia przez skarżącą (...) do wystawiania faktur, faktur korygujących i duplikatów w jej imieniu i na jej rzecz, związanych z usługami przewozowymi świadczonymi na podstawie umowy.

Od tego dnia rozpoczęła świadczenie usług polegających na rozwożeniu i doręczaniu paczek. Polegało to na tym, że około 7,8 rano skarżącą zjawiała się w magazynie (...) w L. przy ul. (...), zdejmowała paczki z terminala, od 40 do 50 sztuk do 31 kilogramów, skanowała je i ładowała na samochód. Następnie w oparciu o dane ze skanowania otrzymywała listę odbiorców w oparciu o którą wyjeżdżała na wyznaczony rejon, tj. okolice R. i D.. Osobiście rozwoziła paczki do końca stycznia 2015 roku. Na zwolnieniu lekarskim przebywała od dnia 3 lutego 2015 roku. O ciąży dowiedziała się na początku listopada 2014 roku, będąc w drugim miesiącu. Dziecko urodziła 22 maja 2015 roku. Aktualnie nie zajmuje się rozwożeniem paczek, natomiast pracą biurową.

W dniu 19 listopada 2014 roku skarżąca złożyła do (...) Fundacji Ośrodków (...) wnioski o uzyskanie pożyczki w związku z realizacją przez ten podmiot projektu finansowanego ze środków unijnych na zakup samochodów marki R. (...) oraz V. (...). W dniu 25 listopada 2014 roku zawarta została między ubezpieczoną a (...) Fundacją Ośrodków

(...) umowa pożyczki udzielonej w związku z realizacją projektu finansowanego ze środków unijnych na kwotę 19.000,00 złotych z wykorzystaniem na zakupów samochodów określonych we wniosku. W ramach zużycia środków pochodzących z pożyczki zgodnie z celem jej udzielenia skarżąca w dniu 30 listopada 2014 roku nabyła samochód marki V. (...) za cenę 15.000,00 złotych a w dniu 7 lutego 2015 roku nabyła samochód marki R. (...) za cenę 4.000,00 złotych.

W dniu 3 listopada 2014 roku zawarła umowę o pracę z G. T., swoim bratem, który został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony na stanowisku kierowcy za wynagrodzeniem w wysokości 1.680,00 złotych brutto miesięcznie. Bart ubezpieczony był wcześniej zatrudniony na podstawie umowy o pracę przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą i świadczącą usługi kurierskie na rzecz (...). Zatrudnienie brata miało związek z przejęciem przez skarżącą nowego rejonu, tj. miasta D.. Natomiast w dniu 30 stycznia 2015 roku zawarła umowę o pracę z M. Z., stanowiącą podstawę zatrudnienia na czas określony poczynając od dnia 3 lutego 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku na stanowisku koordynatora w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem w wysokości 2.100,00 złotych brutto miesięcznie. M. Z. jest upoważniony do podpisywania w imieniu skarżącej faktur. Wskazani pracownicy przeszli wstępne badania profilaktyczne i uzyskali orzeczenia lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań do pracy na określonych w umowach stanowiskach pracy. Obaj wskazani pracownicy zostali zgłoszeni do ubezpieczeń społecznych. Następnie w dniu 14 sierpnia 2015 roku zawarła umowę zlecenia z W. Z. na okres do dnia 31 grudnia 2015 roku, której przedmiotem było rozwożenie paczek za wynagrodzeniem w wysokości 10,00 złotych brutto za godzinę. Natomiast w dniu 23 października 2015 roku zatrudniła na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony poczynając od dnia 26 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku na stanowisku kierowcy kat. (...) w pełnym wymiarze czasu pracy P. C. za wynagrodzeniem w wysokości 1.750,00 złotych brutto miesięcznie.

W celu rozszerzenia możliwości świadczenia usług skarżąca w dniu 29 września 2015 roku zawarła umowę leasingu której przedmiotem samochód ciężarowy marki M. (...) oraz w dniu 2 października 2015 roku, której przedmiotem był samochód ciężarowy marki F. (...). W celu sfinansowania kosztów zawartych umów leasingowych zawarła w dniu 5 listopada 2015 roku kredyt na łączną kwotę 24.109,63 złotych.

Skarżącą z tytułu prowadzonej działalności uzyskiwała przychody w ramach realizacji umowy z (...) Sp. z o.o. w listopadzie 2014 roku w wysokości 9.929,29 złotych, w grudniu 2014 roku w wysokości 10.952,00 złotych, w styczniu 2015 roku w wysokości 10.883,13 złotych, w lutym 2015 roku w wysokości 9.854,00 złotych. W okresie od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku skarżąca osiągnęła przychód w wysokości 101.668,21 złotych.

(kopia wydruku z CEIDG, kopie faktur, wydruk podatkowej księgi przychodów i rozchodów, kopia umowy o świadczenie usług przewozowych, kopia umowy pożyczki, kopie faktur w związku z nabyciem samochodów, wydruki potwierdzenia przelewów na rachunek bankowy – a.r.; kopie formularza ZUS ZUA, kopia umowy o pracę, kopia załącznika nr 6, 7, 8, 9, 10, 11, do umowy świadczenia usług przewozowych, kopia ewidencji środków trwałych, kopia zaświadczeń lekarskich, kopie faktur, wydruk podatkowej księgi przychodów i rozchodów – k. 18 a.s.; wydruk z księgi przychodów i rozchodów – k. 44 a.s.; kopie faktur – k. 45 – 46, a.s.; kopia umowy zlecenia – k. 47 – 48 a.s.; kopia umowy o pracę – k. 49 a.s.; kopie umowy leasingu – k. 50 – 55 a.s.; kopia karty informacyjnej do umowy kredytu – k. 56 – 62 a.s.; zeznania ubezpieczonej A. M. – k. 30v. – 32, 95 – 95v. a.s.; zeznania świadka G. T. – k. 80v. – 81v. a.s.; zeznania świadka M. Z. – k. 81v. – 82 a.s. zeznania świadka T. M. – k. 93 – 94 a.s.; zeznania świadka Z. T. – k. 94 – 94v. a.s.; zeznania świadka M. B. – k. 94v. – 95 a.s.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich forma oraz treść nie wzbudziła wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie. Nadto Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o zeznania ubezpieczonej A. M. oraz powołanych świadków G. T., M. Z., T. M., Z. T. oraz M. B., którym dał wiarę w całości. Ich zeznania są logiczne oraz korelują z treścią dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Nadto organ rentowy nie podniósł żadnych okoliczności, które poddawałby w wątpliwość zeznania świadków i ubezpieczonej. Również Sąd nie stwierdził podstaw do kwestionowania ich wiarygodności w zakresie dokonanych ustaleń. Z tych względów nie zasługiwało na uwzględnienie stanowisko

organu rentowego co do oceny dowodu przedłożonego w toku postępowania przed Zakładem w postaci księgi przychodów i rozchodów, które zdaniem organu rentowego nie potwierdzały faktu wykonywania działalności, a jedynie stworzenie dokumentacji na okoliczność wykonywania działalności, która w praktyce nie została rozpoczęta. Co istotne przedstawionej oceny dowodów Zakład w żaden sposób nie uzasadnił, prezentując w tym zakresie jedynie arbitralne stanowisko, skonstruowane dla potrzeb uzasadnienia rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. M. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Istota sporu w rozpoznawanej sprawie, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji i odwołania, sprowadza się do oceny czy prowadzona przez skarżącą w związku z wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej z dnia 15 października 2014 roku, pozarolnicza działalność gospodarcza, której przedmiotem jest pozostała działalność pocztowa i kurierska, stanowi tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Sytuację prawną A. M. jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą należy oceniać na gruncie art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 oraz art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 121 ze zm.) – zwaną w dalszej części ustawą systemową.

Przepis art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność. Zgodnie z przepisem art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Natomiast przepis art. 13 pkt 4 ustawy systemowej stanowi zaś, że osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Z powołanych przepisów wynika, że na gruncie ustawy systemowej nie zostało zdefiniowane pojęcie cech konstytutywnych działalności pozarolniczej. Istnieje jedynie odesłanie do jej prowadzenia na podstawie przepisów o działalności gospodarczej. Źródłem wskazanych przepisów jest ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 584 ze zm.), a konkretnie art. 2, zgodnie z którym za działalność gospodarczą należy rozumieć zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. W orzecznictwie wypracowany został katalog cech, determinantów, które muszą zaistnieć w danych okolicznościach faktycznych aby uprawniona była ocena określonej aktywności osoby fizycznej jako działalności gospodarczej, stanowiącej tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi. Za definiujące taką działalność uznaje się cechy takie jak profesjonalność, samodzielność, cel zarobkowy, podporządkowanie regułom opłacalności i zysku (lub zasadzie racjonalnego gospodarowania), trwałość prowadzenia, wykonywanie w sposób zorganizowany i przede wszystkim uczestniczenie w obrocie gospodarczym. Właściwości cechujące działalność gospodarczą, które powinny występować łącznie, to działanie stałe, nieamatorskie i nieokazjonalne, z elementem organizacji i planowania oraz zawodowości rozumianej jako fachowość, znajomość rzeczy oraz specjalizacja. (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1991 roku, sygn. III CZP 40/91, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 roku, sygn. III CZP 117/91 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2005 roku, sygn. III CZP 88/04)

Wskazać nadto należy, że wykonywanie działalności gospodarczej, a w konsekwencji określenie granic czasowych przymusu ubezpieczenia, jest obecnie pojmowane formalnie, co oznacza, że istnienie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza wprawdzie o faktycznym prowadzeniu tej działalności, ale prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana jako prowadząca działalność gospodarczą.

(wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 stycznia 2013 roku, III AUa 685/12; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 roku, III UK 43/11)

W świetle powołanych przepisów oraz poglądów orzecznictwa należy uznać, że rozstrzygnięcie w sprawie było uzależnione od ustalenia, czy A. M. faktycznie prowadziła działalność gospodarczą. Należy też wskazać, że skoro w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej znajduje się wpis o prowadzeniu przez odwołującą działalności gospodarczej, to na organie rentowym spoczywał ciężar wykazania, że skarżąca nie prowadziła faktycznie działalności i w związku z tym nie podlegała ubezpieczeniom jako osoba prowadząca działalność.

W ocenie Sądu organ rentowy nie wykazał powyższego, zaś zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że skarżąca faktycznie prowadziła i w dalszym ciągu prowadzi działalność gospodarczą. Dokonując takiej oceny Sąd miał na uwadze rodzaj czynności wykonywanych przez odwołującą, ich częstotliwość oraz ich wykonywanie w sposób ciągły. Ustalony stan faktyczny wskazuje, że wymagane prowadzenie miało miejsce w sposób ciągły oraz zorganizowany. Poczynione w sprawie ustalenia w sposób nie budzący wątpliwości pozwalają na przyjęcie wniosku o tym, że wskazane wyżej cechy działalności prowadzona przez skarżącą działalność w sposób łączny wykazuje.

Podsumowując powyższe rozważania należy, zdaniem Sądu, uznać, iż skoro A. M. faktycznie prowadziła i prowadzi w dalszym ciągu działalność gospodarczą, to zostały spełnione przesłanki warunkujące objęciem jej ubezpieczeniem jako osoby prowadzącej działalność gospodarczą, wymagane przez przepis art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 i art. 13 pkt 4 ustawy systemowej. Zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 20 marca 2015 roku należało uznać za błędną.

Na marginesie należy wskazać, że dokonując ustaleń w sprawie oraz oceny żądania odwołania Sąd miała na względzie, że jeżeli osoba prowadząca działalność gospodarczą, w rozpoznawanym przypadku ubezpieczona, zadeklaruje - za miesiące poprzedzające miesiąc powstania prawa do zasiłku - wyższą niż minimalna podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, to w podstawie wymiaru zasiłku organ rentowy powinien uwzględnić kwoty zadeklarowane. Zgodnie bowiem z wyrażonym przez Sąd Najwyższy poglądem Zakład nie jest bowiem uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą systemową, co wynika z braku przepisów uprawniających organ rentowy do podważania podstawy wymiaru składek. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 roku w składzie 7 sędziów, sygn. akt II UZP 1/10)

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji stwierdzając, że A. M. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowy i wypadkowemu od dnia 15 października 2014 roku oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 15 października 2014 roku.